

seende. Skada blott, att det varit så allmänt, att intet särskildt blad lärer af den anledningen få glädja sig åt ökadt antal prenumeranter.

Från närmaste hand hafva vi här i Finland en notis, hvilken väger tungt i de nämnda gissningarnes vågskål. H. M. Kejsaren åtföljes på sin resa till Rumänien af furst Gortschakoff sjelf jemte furstens stab, baron Jomini, statssekreteraren Hamburger o. s. v. En sådan apparat gäller säkert icke Turkiet ensamt. Ty för dess affärer vore säkert general Ignatieff man nog. Skulle vederbörande tidningsstormakter råka taga notis om Morgonbladspolitiken, skulle vi tillråda dem att fästa vederbörig vigt vid nyss anförda faktum, hvilket vi icke ännu funnit i den utländska pressen vederbörligen aftröskadt. Den bland dem, som först förstår uppskatta detsamma, kommer säkert att väcka tillbörlig sensation och öka vördnaden för sin förvånande djupsinnighet.

148 KRIGSTEATERN.

Morgonbladet n:o 134, 13. VI 1877

20 Ehuru naturligtvis officiella underrättelser härom saknas, synes dock af de många utländska korrespondenserna framgå, att ryska armén fulländat sin uppmarsch mot Donau med enligt uppgift fyra armékorps. Om likväl alla träner, för en flodöfvergång nödigt positionsartilleri, pontoner m. m. kunnat åtfölja under de afbrott, kommunikationerna lidit genom regn och flodöfversvämningar, torde vara osäkert. Länge lärer dock numera icke kunna med öfvergången dröja. Ryska blad anmärka, att de utländska tidningsstrategerna angifvit så många öfvergångspunkter, att det blir omöjligt hitta på någon enda sådan, som icke af dem vore behörigen dryftad. Men hvar? det är ännu en hemlighet. Starkaste beskjutningen af turkiska stranden torde hafva skett från Olteniza, med den effekt enligt officiel rapport, att turkarne icke förmått få några batterier i skick vid det midtemot belägna Turtukai.

30 Turkiska Donauflottiljen, som länge utgjort de kristna turkofilernas tröst och förhoppning, har af granater och torpedos fått en så bäck försmak, att den del deraf, som ännu befinner sig på fritt vatten, endast smyger fram på egen strand. Men den allmänt spridda berättelsen om Sulinamynningens forcerande af ryska krigsfartyg har visat sig vara en tidningsanka, ehuru mera simmande än vanligt. En säker och viktig underrättelse från denna krigsteater är den om Hans Majestäts ditkomst den 6 juni – i följd af hvilken strategerne väl komma att få svåra medtäflare i diplomaterna.

Från Armenien är konstateradt, att general Tergukasoff, efter att hafva jagat Kurderna tillbaka mot Vansjön, fortsatt sin marsch mot vester och befinner sig på ungefär 10 mils afstånd från Erzerum. En annan corps, som förföljt de från Ardagan flyende turkarne har framkommit utan strid till Olti, på väg till Erzerum, alltså från nordost mot sydvest, äfven denna lika nära målet som den förra. Hufvudstyrkan, som inneslutit Kars befinner sig i vinkeln mellan båda dessa vägar, genom bergssträckor afskild från båda. Den måste för att komma till Erzerum i sjelfva vinkelspetsen passera svåra bergspass, hvilka sägas vara stängda af snömassor långt inpå sommaren. Men som Mukhtar pascha hittat igenom på sin reträtt från Kars, torde furst Loris Melikoff kunna följa honom. Från denna trakt har engelska tidningen Daily Telegraph

låt it sin (och lord Beaconsfields) korrespondent berätta, att 4 000 man turkiskt kavalleri («Tscherkesser») ha blifvit grymfärdigt nedhuggna af furst Tschavtavadsche, och nyheten har gjort sin vanliga rund. »Mukhtars hela kavalleri» är förstördt. Den ryska officiella rapporten räknar deremot endast 83 turkar dödade på platsen och ett antal fångna. Resten har passerat med fart genom nyssnämnda pass.

Från Kaukasus inga rediga underrättelser. Från bergens nordliga sida nedflyta floderna Terek och Kuban, den förra genom Kaukasiska porten vid Vladikavkas, sedan flytande mot Kaspiska hafvet, den senare vestligare, vändande sig till Asovska sjön. Redan före krigets utbrott förekommo oroligheter på Kaspiska hafssidan. De hafva nu förnyats vid Terek (i Salatavien), om i förbindelse med Turkiska ilandsättningarne synes ovisst. Om dessas effekt känner man ännu intet. När Tscherkesserne från Abchasien, mot Svarta hafs sidan, utvandrade, blef, anföres det, landet nära nog öde och tomt. Oaktadt all uppmuntran hafva kolonister icke erhållits till det fattiga bergslandet. Der finnes derföre föga folk att insurgera. Dels från söder, dels från Kubantrakten, öfver bergen intränga nu Ryska trupper, för att afstånga de landstigna skarorna från bergstrakterna. När detta lyckats, kommer väl turen till kusten och nykomlingarne derstädes.

En ny krigsteater, gammal bekant, den Montenegrinska, har öppnats. Bladets läsare torde erinra sig de båda triangulära inskränningar på norra och södra gränsen, af hvilka Montenegro besväras, med Turkiska fästet Nikschitz i den förras spets, Sputz i den senares. På båda ställen hafva strider egt rum. Säkert synes, att Turkarne på senare stället med stor förlust (400 å 1 000? dödade) tillbakaslagits. Montenegrinerne hafva under hela stilleståndstiden innehaft sydöstra Herzegovina från Gatzko platån, således cernerat Nikschitz, men tillåt it fästets provianterande. Med stor styrka hafva nu Turkarne försökt komma detsamma till undsättning. Striden har stått vid Krstatz vid ingången till Dugapasset, som förer till fästet. Underrättelserna ännu stridiga, endast säkert, att Montenegrinerne fortfarande innehafva passet.

149 SKOLVERKETS SENASTE REFORM.¹

Morgonbladet n:o 135, 143 och 146, 14., 23. och 27. VI 1877

I.

Den ärade läsaren behagade såsom inledning till det följande erinra sig uppsatsen i n:o 86: »Åsigtter angående behofvet af Finska lärdomsskolor».

Väger man det goda, reformen i landets skolstyrelse åstadkommit, mot all den mångåriga förvirring, densamma föranledt, och till denna lägger de brister, som vidlåda den närvarande skolorganisationen, torde omdömet om reformens gagn icke blifva tveksamt. Det var på den tid, densamma skedde, förgäfves att höja ett varningens ord. Vise män insågo klarligen, att kyrka och skola icke borde styras af samma myndigheter, och att tre skolstyrelser i landet voro raka förderfvet. Hvad kyrkan vunnit på skilsmessan, synes framgå af ropet på högre prestbildning, d. v. s. på nya examenslexor. Hvad skolan vunnit derpå,

¹ Uppsats signerad J. V. S.